

Bemærkninger til forslaget

Efter et amerikansk B-52 bombefly styrte den 21. januar 1968 og i forbindelse med den efterfølgende oprydningsperiode var ca. 1.000 udsendte danskere i forbindelse med eller i nærheden af plutonium, som blev spredt over nedstyrtningsstedet ved den konventionelle eksplosion, der fandt sted, da det forulykkede fly ramte havisen ca. 12 km vest for Thulebasen.

Den officielle beskrivelse af ulykken, af den radioaktive forurening, som opstod, og af oprydningen, findes i en fælles dansk-amerikansk rapport: Project Crested Ice, som blev offentliggjort i februar 1970.

Af denne rapport fremgår det, at eksperterne har kunnet redegøre for i alt ca. 4 kg plutonium ud af de i alt 16 kg, som de fire brintbomber skønnes at have indeholdt.

De resterende ca. 12 kg plutonium er der ikke redegjort for i rapporten. Denne store mængde plutonium må skønnes at være blevet løftet op i luften i forbindelse med den voldsomme varmeudvikling, der opstod ved branden. Ca. 100 t jetbrændstof blev antændt og udviklede et flammehav, som efter beskrivelserne havde en horisontal udbredelse på 800 m og nåede op i en højde af 850 m. Herfra er plutoniumet spredt ud over området.

Den af Sundhedsstyrelsen iværksatte helbredsundersøgelse fra 1987 fastslår, at der blandt de 808 Thulearbejdere, der deltog i undersøgelsen, er fundet i alt 808 hoveddiagnoser og 531 bidiagnoser.

Det vil naturligvis være helt urimeligt at konkludere, at alle de i alt 1.339 diagnoser kan have en forbindelse med opholdet i Grønland, idet en overvejende

del af de stillede diagnoser formentlig også ville kunne konstateres, såfremt de involverede ikke havde opholdt sig på basen i 1968.

Den kendsgerning, at der er fundet en ikke ubetydelig overhyppighed af diagnoser, som kan have forbindelse med eksponering af radioaktive materialer, og den kendsgerning, at Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi (DIKE) ved en undersøgelse fra 1987 fandt en overdødelighed på 40 pct. i forhold til hele den øvrige befolkning samt en overhyppighed af cancer tilfælde, bør medføre, at der på videnskabelig basis iværksættes en undersøgelse, som én gang for alle kan fastslå, om der er en årsagssammenhæng mellem den konstaterede overhyppighed af sygdom og dødelighed og opholdet på Thule Air Base. Derfor er det selvfølgelig nødvendigt, at eksperter på det nuklearmedicinske område inddrages, og at undersøgelsen gennemføres uden yderligere forsinkelse.

Da Sundhedsstyrelsen i 1988 lod udarbejde en projektskitse med det formål at afgøre, om dansk personale ansat på Thulebasen eller med anden tilknytning til basen i perioden 21. januar – 9. september 1968 skulle have en forøget forekomst af sygdomme eller sygdomssymptomer, der kunne antages at hænge sammen med flystyrtet i 1968, anslog man udgiften til undersøgelsen til ca. 10 mio. kr. Det datamateriale, der har ligget til grund for Sundhedsstyrelsens helbredsundersøgelse fra juli 1991, vil naturligt kunne indgå og bruges til en videnskabelig undersøgelse. Derfor anslås det, at udgiften til en sådan undersøgelse vil ligge på 5–10 mio. kr.